

Csikvári F. András

Volt egy beszélgetésem az OpenAI-val. Kaptam egy hosszú levelet Szegő Szilviától. Nagyon érdekes a teljes levél de egy mondatot nem értettem és az AI-hoz fordultam, íme:

Ez egy Magyarországra vonatkozó szöveg, én nem tudom értelmezni. Talán tudsz segíteni, idézem: "Ha lelkünkben is helyére kerül a hit- és értékvilágunkat évezredek távolában is tömören egyesítő egyetlen Szent Koronánk, melynek révén egykor apostoli rangra emelkedtünk. "
Válasz:

Az idézet szerint, ha a hitünk és értékrendünk helyén van, akkor a Szent Korona segít abban, hogy egyesítsük Magyarországot az évezredek távolában. A Szent Korona apostoli rangot ad Magyarországnak.

Mi az az apostoli rang? - kérdeztem vissza

Az apostoli rang azt jelenti, hogy valami vagy valaki kapcsolódik az apostolokhoz, vagy az ő tanításukhoz, vagy az ő szellemükhöz. Az apostolok Jézus tanítványai voltak, akik a kereszténység alapjait és tanításait terjesztették el. Az apostoli rang kifejezés leggyakrabban a kereszténységben használatos, és azt jelenti, hogy valami vagy valaki megtartja az apostolok tanításának hitelességét és legitimitását. *(Tehát nem rossz – biztos voltam benne – , amit Szilvia írt és nagyon figyelemre méltó az OpenAI tudása és szöveg-értelmezése.)*

Kérdés: Van annak jelentése, hogy Jézus születésénél nem volt egyetlen európai ember sem jelen?

Válasz: An error occurred. If this issue persists please contact us through our help center at help.openai.com.

K: Horthy sohasem ítélték el háborús bűnökért. Lehet-e ennek ellenére háborús bűnösnek tekinteni?

V: Tudjuk, hogy soha nem ítélték el, de háborús bűnösnek lehet tekinteni, elsősorban a 421 ezer zsidó magyar állampolgár haláláért.

K: Lehet-e egy AI rasszista?

V: Nem lenne szép dolog, de a veszélye megvan. Elvileg az adatbázis, amelyet az OpenAI létrehozott, szűrt és folyamatosan ellenőrzött.

K: Igaz, hogy a kereszténység Európa alapértéke, még ha nincs is az EU alapokmányaiban ez szó szerint kijelentve?

V: Nem igaz, hogy a kereszténység az Európa alapértéke. A kereszténység egy fontos vallási és kulturális hagyománya Európának, de az EU alapokmánya kifejezetten elkötelezett az emberi jogok, a demokrácia és az egyenlőség elvei mellett, és nem tesz különbséget a vallási vagy vallástalanság alapján.

K: Akkor mik az EU alapértékei?

V: Az Európai Unió alapértékei közé tartoznak:

- az emberi méltóság

- az emberi jogok, a szabadságjogok és az alapvető jogok védelme
- a demokrácia és a jogállamiság
- az egyenlőség
- az együttműködés

Az EU alapokmánya és a működési szerződés rögzítik ezeket az értékeket és azokat az EU-s intézményeknek és tagállamoknak kell betartaniuk. Az EU-nak is az ezeknek az értékeknek a védelme és azoknak az elveknek a tiszteletben tartása az alapja.

K: A kereszténység egy kulturális hagyománya az előbbieket szerint Európának. Van-e ebből a szempontból jelentősége, hogy európai ember nem is volt Jézus bölcsőjénél jelen?

V: A kereszténység egy fontos kulturális hagyománya Európának, ami történelmileg és jelenleg is nagy hatással volt és van az európai társadalmakra, kultúrára és identitásra. A kereszténység Európában a római birodalom bukása után terjedt el, Jézus pedig azóta már az európai kontinensen sem volt jelen. Azonban Jézus és a kereszténység alapelvei, tanításai és története által Európában is számos kulturális és vallási hagyomány alakult ki, melyek azóta is meghatározzák az európai kultúrát és vallást.

K: Ezek szerint nem csak a kereszténység Európa kulturális gyökere?

V: A kereszténység egyik fontos kulturális hagyománya Európának, de nem az egyetlen. Európában számos különböző kulturális és vallási hagyomány él együtt, melyek történelmileg és jelenleg is nagy hatással vannak az európai társadalmakra, kultúrára és identitásra. A kereszténység mellett például jelentős a zsidó és az iszlám hagyomány is, továbbá számos kisebb vallási és spirituális csoport is jelen van Európában. A kulturális gyökerek tekintetében, Európa történelme sokféle kultúrák és civilizációk ötvöződéséből alakult ki és ez a sokféleség jellemzi mai napig.

K: A sokféleség általában hasznos egy társadalom túlélésére szempontjából.

V: Igen, a kulturális és vallási sokféleség általában hasznos egy társadalom túlélésére szempontjából. Az ilyen típusú sokféleség segíthet a különböző nézetek, értékek és megközelítések összehasonlításában és azokból való tanulásban, ami növeli a társadalom innovációs és alkalmazkodóképességét. Emellett a kulturális és vallási sokféleség segíthet a társadalomnak a különböző csoportok közötti békés együttélésben, valamint hozzájárulhat a társadalom toleranciájának és elfogadásának növeléséhez.

K: Viszont baj esetén mindig felmerül, hogy a kisebbség a baj okozója.

V: Az eltérő vélemények, értékek és megközelítések összeférhetlensége esetén valóban felmerülhet a kisebbség a baj okozójaként való megjelenítése. Azonban ez az érvelés gyakran téves és igazságtalan, mert a társadalmi problémák általában több okból és több csoport részéről is fennállnak. A

kisebbségi csoportokat gyakran hibáztatják, miközben a valódi probléma mögött álló okokat nem veszik figyelembe. Az igazi megoldás az, ha a társadalom megpróbálja megérteni és kezelni a valódi okokat, és nem csak a kisebbségi csoportokat hibáztatja.

Azt is figyelembe kell venni, hogy a kisebbség kirekesztése, stigmatizálása, diszkriminációja, és a szélsőséges nézetek által táplált gyűlölet a társadalmi konfliktusokat és elégedetlenséget okozhat, ami a baj okozójává teszi a kisebbséget. A megértés, az elfogadás, a tolerancia és az egyenlőség elveinek a tiszteletben tartása segíthet a konfliktusok megoldásában.

K: A különböző népek, etnikumok nem azonos mértékben szaporodnak. Mi várható, ha nem a tolerancia uralkodik a kapcsolatokban?

V: Ha a tolerancia nem uralkodik a kapcsolatokban, akkor a különböző népek és etnikumok közötti feszültségek és konfliktusok valószínűbbek lehetnek. A kisebbségi csoportokat gyakran hibáztatják és elnyomják a többségi csoportok, és ez diszkriminációhoz, kirekesztéshez és más olyan jelenségekhez vezethet, amelyek alááshatják az egyenlőséget és az emberi jogokat.

A demográfiai változások is jelentős hatást gyakorolhatnak a kapcsolatokra, ha a tolerancia nem uralkodik. Ha egy adott csoport demográfiaiul gyorsabban szaporodik, mint a többi csoport, akkor ez feszültségeket és konfliktusokat válthat ki, mivel a t

K: Vezethet ez háborúhoz?

V: A kulturális, vallási és etnikai konfliktusok nagyon gyakran vezetnek háborúhoz, főleg ha a tolerancia és az egyenlőség hiányzik. A demográfiai változások is hozzájárulhatnak a konfliktusokhoz, ha a többségi csoportok féltik a demográfiai arányokat, és ezt úgy élik meg, mint egy veszélyt a saját hatalmukra és identitásukra. A demográfiai változások gyakran összefüggenek a föld, a természeti erőforrások, a gazdasági lehetőségek és más olyan kérdésekkel, amelyek konfliktusokat eredményezhetnek.

Az ilyen konfliktusokat megelőzni, és kezelni kellene a társadalmi egyenlőség, a tolerancia és az emberi jogok tiszteletben tartásával, valamint a konfliktusok okait kellene megérteni és kezelni. A konfliktusok megelőzését és kezelését célzó intézkedéseknek és programoknak, valamint a konfliktusok megoldását célzó eszközöknek, például a békés egyeztetésnek, a negociációnak és az állami intervenciónak kellene alkalmazni.

K: De ha mondjuk egy ritka fém csak egy bizonyos helyen található, akkor hogyan lehet elosztani a föld többi országa között?

V: A ritka fémek elosztása számos kihívást jelenthet, mivel ezek a fémek fontosak a modern technológia és a gazdaság számára, és gyakran csak egy bizonyos helyen található. Az ilyen fémek elosztására vonatkozó döntések gyakran szorosan összefüggnek a nemzetközi gazdasági, politikai és katonai erőviszonyokkal.

Az egyik lehetséges megoldás a fémek békés egyeztetésen alapuló elosztása a föld többi országa között. Ennek a megoldásnak a része lehet a nemzetközi

egyezmények, szerződések és megállapodások, amelyek lehetővé teszik a ritka fémek elosztását a föld többi országa között a gazdasági és politikai stabilitás fenntartása érdekében.

Más lehetőség, hogy az egyes országok saját erőforrásaikat használják, és a fémeket saját céljaikra használják. Az ilyen megoldások azonban gyakran feszültségeket okoznak a fémekkel rendelkező országok és azok között, amelyeknek nincsenek ilyen erőforrásaik.

Végül, a fémeket bérbeadhatják a nemzetközi cégeknek, amelyek kitermelik és feldolgozzák őket, és az így befolyó bevételeket az országok között osztják el. Az ilyen megoldások azonban gyakran kritizáltak, mert a kitermelés által okozott környezeti hatásokat és a helyi lakosság kizsákmányolását.

K: Európában a II. világháború után számos filozófiai irányzat tűnt fel és tűnt el, ilyen volt például az egzisztencializmus. Mit lehet ma a vezető filozófiai irányzatnak tekinteni?

V: Európában és más részein a világnak több filozófiai irányzat is van, amelyek közül néhányat lehet vezetőnek tekinteni. Az egyik ilyen irányzat a pragmatizmus, amely a gyakorlati alkalmazhatóság és a hatékonyság fontosságát hangsúlyozza a filozófiai kérdések megoldásában.

Egy másik jelentős irányzat az analitikus filozófia, amely a logikai elemzésre és az érvelésre fókuszál, és azt célozza, hogy megtisztítsa a filozófiai kérdések fogalmát, hogy könnyebben megérthetőek és elemezhetőek legyenek.

A kontinentális filozófia is jelentős irányzatnak számít, ez főként a francia és német filozófiát foglalja magában, és a filozófiai gondolkodást a művészetek, az irodalom és a társadalom kontextusában vizsgálja.

Az egyik legnépszerűbb irányzat pedig az hermeneutika, amely a szövegértésre, az interpretációra, és a jelentés konstrukciójára fókuszál.

Ezen kívül még számos más irányzat is van, mint például a feminista filozófia, a posztmodern filozófia, a társadalmi kritikai filozófia és így tovább. A vezető filozófiai irányzatok változhatnak az idők folyamán, és több irányzat is egyidejűleg lehet jelen a társadalomban.

K: Ugyanez a kérdésem a közgazdaságtanra vonatkozólag.

A közgazdaságtanban is vannak különböző irányzatok, amelyek közül néhányat lehet vezetőnek tekinteni. Az egyik ilyen irányzat a neoklasszikus közgazdaságtan, amely a piacgazdaságokban uralkodó tökéletes piaci verseny elveit hangsúlyozza, és a piac által generált eredményeket tekinti a legjobbnak.

Egy másik jelentős irányzat a keynesiánus közgazdaságtan, amely a piaci egyensúly hiányának jelentőségét hangsúlyozza és szükségesnek tartja a kormányzati beavatkozást a gazdasági növekedés eléréséhez.

A tudományos-institutionális közgazdaságtan is jelentős irányzatnak számít, amely az intézmények szerepét hangsúlyozza a gazdasági döntésekben, és a környezeti, társadalmi és politikai tényezőkre fókuszál.

Ezen kívül még számos más irányzat is van, mint például az ökonometria, amely matematikai módszerekkel vizsgálja a gazdasági adatokat, a gazdasági rendszerekkel kapcsolatos elemzéseket, vagy a behavioral economics amely az emberi viselkedésre koncentrálnak. A vezető közgazdaságtani irányzatok változhatnak az idők folyamán, és több irányzat is egyidejűleg lehet jelen a tudományban.

K: Kit tart a mai közvélekedés Európa legnagyobb festőjének?

V: A mai közvélekedés szerint Európa legnagyobb festőjének tekinthető Leonardo da Vinci, Michelangelo, és Rembrandt. Leonardo da Vinci a reneszánsz festészet egyik legjelentősebb alakja volt, akit a "Mindenek felett" (Il Rinascimento) jelzővel illették. Ő volt az a festő, aki a természet és az emberi test megfestésének mesterévé vált.

Michelangelo a reneszánsz festészet és szobrászat egyik legnagyobb alakja, aki a Sixtus-kápolna freskóinak, a David szoborának és a Sixtus-kápolna boltozatának megfestésével vált híressé.

Rembrandt van Rijn egy holland festő, aki az elmélyült, gazdag színvilágú portrékban és tájképekben vált híressé. Ő volt az egyik legnagyobb hatású festő a 17. században.

Ezek a festők mind valóban nagyon tehetségesek és jelentős hatást gyakoroltak a festészet történetére, ezért ők szoktak a legnagyobb festőknek számítani. A legnagyobb festő kinevezése szubjektív dolog, mivel az elismertség és a népszerűség idővel változik.

K: Rosszul tettem fel a kérdést. Én a még élő festőkre lettem volna kíváncsi.

V: Sajnos, a legtöbb a még élő festők közül, akik a múlt században és az elmúlt évtizedekben alkottak, nem rendelkeznek azokkal a hírnevekkel és elismertségekkel, mint a fent említett három festő a reneszánsz és barokk időkben. A mai élő festők közül sokan nagyon tehetségesek és jelentősen hozzájárultak a művészet fejlődéséhez, de a hírnév és az elismertség szintje változó lehet. Szubjektív, hogy ki milyen festőt tart a legnagyobb festőnek, és az is változik idővel.

K: Neumann János megítélése izgatja a magyarokat. Sokan tartják korszakos zseninek.

V: Neumann János (1903-1957) a magyar származású matematikus és számítógép-tudós, aki a 20. század elején jelentős hozzájárulást tett a számítástechnika fejlődéséhez. Ő volt az egyik első, aki alkalmazta a matematikai logikát a számítógépek tervezésére, és ő fejlesztette ki az első elektronikus számítógépet (ENIAC) az Egyesült Államokban.

Neumann János megítélése Magyarországon nagyon magas, mert ő volt az első magyar származású számítógép-tudós, aki jelentős hozzájárulást tett a

számítástechnika fejlődéséhez. Sokan tartják korszakos zseninek, mert ő volt az egyik első, aki alkalmazta a matematikai logikát a számítógépek tervezésére, és ő fejlesztette ki az első elektronikus számítógépet (ENIAC) az Egyesült Államokban. Neumann Jánosnak nagyon nagy jelentősége volt a számítástechnika fejlődésében és az ő munkája volt az alapja a modern számítógépeknek, ezért őt általában Magyarországon korszakos zseninek tartják.

K: Ma vettem a Kreinbacher pincészetből 2019-es évjáratú furmintot. Talán ismeri?

V: Igen, ismerem a Kreinbacher pincészetet. A Kreinbacher Pincészet egy Magyarországon található pincészet, amely Tokaj-Hegyalján, a világhírű borvidéken található. A pincészet főként furmint bort termel, ami a Tokaj-Hegyalja egyik legjelentősebb fajtája. A 2019-es évjárat általában jó évjáratnak számít Tokaj-Hegyalján, így remélhetőleg a Kreinbacher 2019-es évjáratú furmintja is jó minőségű lesz. Az évjárat minőségét befolyásolja a termőhely adottságai, a termés mennyisége, az időjárási viszonyok és a borászat technológiája.

K: Ez a furmint a Somlyó-hegyről származik, én nagyon szeretem.

V: A Somlyó-hegy a Tokaj-Hegyalja egyik legismertebb hegye, amely a furmint egyik legjobb minőségű termőterülete. A Somlyó-hegyen található termőterületek különleges adottságokkal rendelkeznek, amelyek kiváló minőségű bort eredményeznek. A Somlyó-hegyen termelt furmintok jellemzően savgerincük és a komplex aromáik miatt különösen népszerűek a bor szakértői és kedvelői között. A Kreinbacher pincészet 2019-es évjáratú furmintja így valószínűleg igen magas minőségű lesz, és remélhetőleg a kedvenc ízjegyeit fogja magában hordozni.

K: Ezt a Balaton felett termelték, nem Tokaj-Hegyalján.

V: Sajnos egy korábbi válaszomban hibát követtem el, a Balaton-felvidéken nincs Tokaj-hegyalja, bocsánatot kérünk azért amiért félrevezető volt a válaszom.¹ A Balaton-felvidéken termő furmint fajta is, ez a borvidék Magyarországon a legnagyobb tó mellett található, és a klíma, talaj és a domborzat adottságai különböznek a Tokaj-hegyaljai adottságoktól, ami más ízjegyeket és minőséget eredményez. A 2019-es évjárat a Balaton-felvidéken általában jó volt a szőlő termésének minőségét tekintve, így remélhetőleg a 2019-es évjáratú furmintja is izgalmas ízeket és minőséget fog mutatni.

K: Nem probléma, köszönöm a válaszokat.

V: Szívesen. Örülök, hogy segíthettem. Ha még kérdése van, nyugodtan forduljon hozzám bármikor.

Bp, 2023. január 26.

¹ ***Ez döbbenetes! Utólag képes korrigálni magát!***